

Inleiding

Sinds medio jaren 1980 wordt door SOVON de aantalontwikkeling van de Nederlandse broedvogels gevolgd. Door middel van steekproeven wordt gestreefd naar een landdekkend overzicht. Bij het Broedvogel Monitoring Project, kortweg BMP, wordt een betrekkelijk klein gebied (10-250ha.) bemonsterd op alle aanwezige broedvogels. In de praktijk betekent dat jarenlang in dezelfde vaste gebieden tellen volgens vastgestelde procedures. Ten einde tot een representatieve en betrouwbare schatting te komen van de landelijke aantallen, dienen de plots alle landschapstypen te dekken. In 2004 werd gestart met een proefvlak in Saeftinghe (deelgebied 7) voor het biotoop brakwaterschor. In 2006 werd het aantal plots uitgebreid tot vier, met in totaal 161ha., ofwel 7.2% van het begroeide deel. In de toekomst is het de bedoeling om nog een vijfde plot in te brengen met veel riet, in het oosten. Om dit project op lange termijn te kunnen volhouden, is een kleine werkgroep opgericht, BMP Saeftinghe, die opereert onder de vleugels van de Vogelwerkgroep van Natuurbeschermingsvereniging OZVI De Steltkluut, met medewerking van Stichting Het Zeeuwse Landschap, de beheerder van het gebied. In 2008 zijn wederom alle vier de telgebieden geïnventariseerd.

Gebied

Het Verdrongen Land van Saeftinghe is een getijdengebied binnen het estuarium van de Westerschelde dat twee maal daags vol water loopt. Tijden van hoogwater en laagwater schuiven dagelijks een vijftigtal minuten op en twee maal per maand is er doortij en springtij. Het tijverschil bedraagt er 4.5 tot 6 meter. Dit geeft beperkingen met betrekking tot betreding. Het gevolg is dat Saeftinghe niet te inventariseren is als elk willekeurig ander gebied

- op voor vogels gunstige tijden zoals een uur voor zonopkomst tot enkele uren daarna
- volgens vaste routes en
- door telkens op een andere plaats de route te beginnen.

Betreding is niet zonder gevaar en een goede kennis van zowel terrein als van het getij zijn van groot belang. Met name bij nachtelijke bezoeken of overtijden dient dit niet onderschat te worden.

Gebied 3A (30 ha.)

In 3A vinden we een overgang van intensief begraasd en vertrapt schor – met bulten-slenken-systeem - naar extensief begraasd. Rondom de vluchtheuvel en langs de dijk is de begrazing intensief. De noordwestelijke helft wordt veel minder begraasd en hier vinden we een relatief oud reliëfrijk schorrenlandschap van kommen met zeebies en zeeaster en hoge met strandkweek begroeide oeverwallen. Daar ligt ook een rietveld. Verder liggen tegen de dijk restanten van kweldergrasweiden met hun door de herders, haaks op de dijk, gegraven afwateringsslootjes (foto). Het gebied wordt regelmatig bij excursies doorkruist of gepasseerd. Een onregelmatig gebruikt pad loopt van het noordoosten naar het zuidwesten. Van het getij heeft men weinig last. Alleen tijdens de twee uur rondom HW is er enige hinder doch dan kan er vanaf de Rijksdam en de Scheldedijk worden geïnventariseerd. Na de broedtijd van 2006 is de betonglooiing van de dijk omgezet in een zogenaamde groen talud. Daartoe is circa 15 meter schor opgeofferd. Een smalle strook langs de dijk van nog eens 15 meter is daarna enigszins vlakgetrokken.

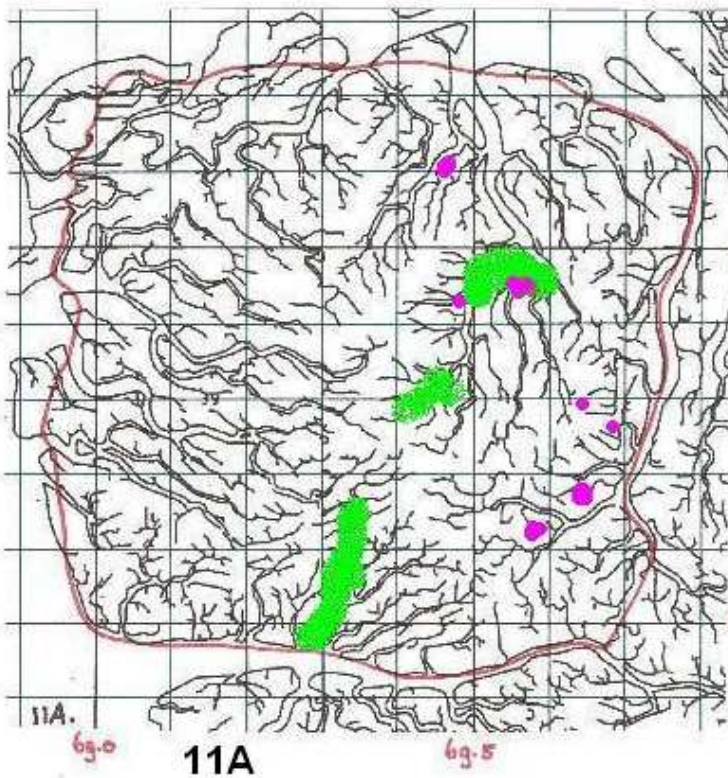

Verder liggen tegen de dijk restanten van kweldergrasweiden met hun door de herders, haaks op de dijk, gegraven afwateringsslootjes (foto). Het gebied wordt regelmatig bij excursies doorkruist of gepasseerd. Een onregelmatig gebruikt pad loopt van het noordoosten naar het zuidwesten. Van het getij heeft men weinig last. Alleen tijdens de twee uur rondom HW is er enige hinder doch dan kan er vanaf de Rijksdam en de Scheldedijk worden geïnventariseerd. Na de broedtijd van 2006 is de betonglooiing van de dijk omgezet in een zogenaamde groen talud. Daartoe is circa 15 meter schor opgeofferd. Een smalle strook langs de dijk van nog eens 15 meter is daarna enigszins vlakgetrokken.

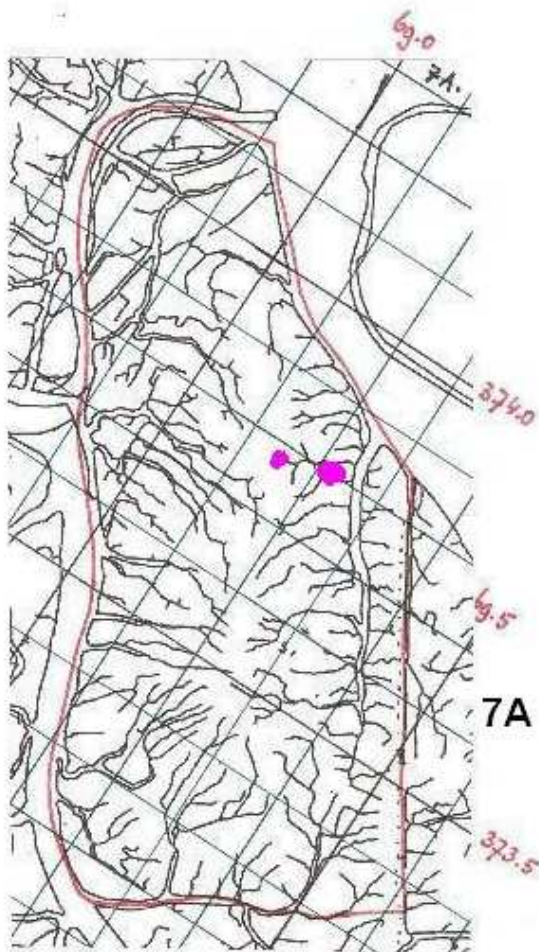
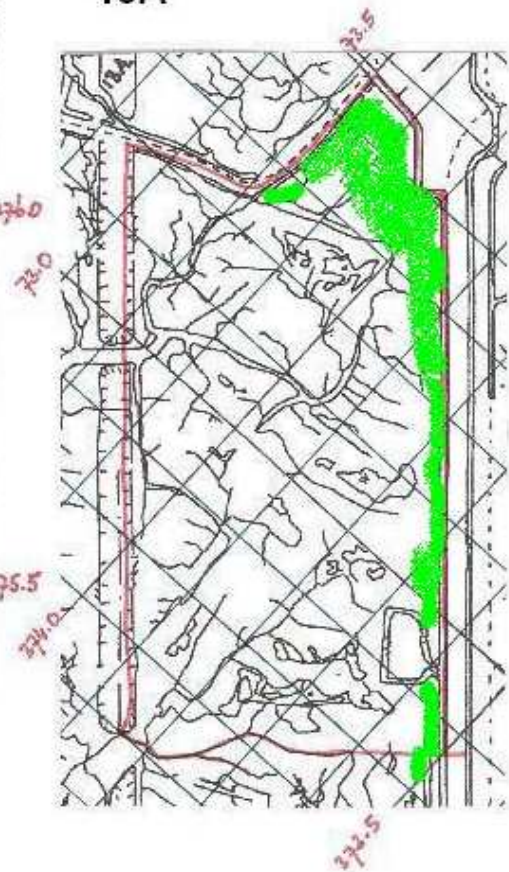
dijk omgezet in een zogenaamde groen talud. Daartoe is circa 15 meter schor opgeofferd. Een smalle strook langs de dijk van nog eens 15 meter is daarna enigszins vlakgetrokken.

Gebied 7A (39 ha.)

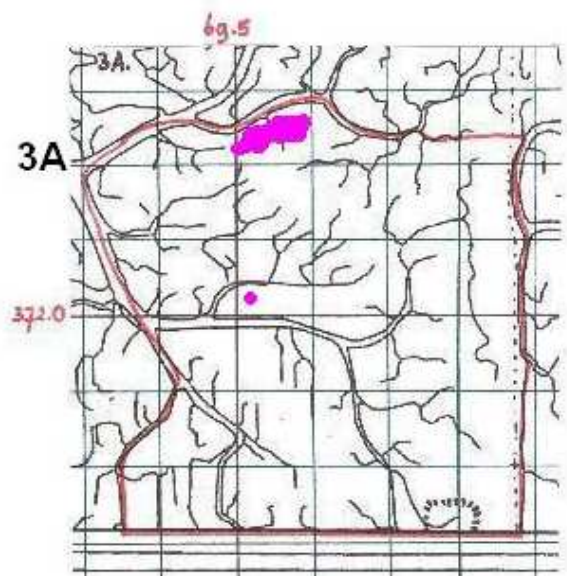
Dit gebied is verpacht voor begrazing met koeien maar in de praktijk komen die hier uiterst zelden. De noordelijke helft en de Rijksdam worden intensief bezocht door excursies. In het zuiden en oosten is er het normale patroon van kommen, oeverwallen en modderige geulen. In de lengterichting ligt een uitgestrekt komengebied (waterscheiding) met veel zeebies en zeeaster. De noordelijke helft heeft een vrij jonge schorvegetatie – zeebies en zeeaster – en wordt doorsneden met ondiepe modderige geulen. In het gebied schieten meer en meer rietplukken op. Twee hiervan, met een wat grotere omvang, zijn reeds enkele decennia oud. Het gebied is licht tij-afhankelijk. Slechts tijdens de twee uur rondom HW is men gehinderd. Men kan dan vanaf de Rijksdam inventariseren of juist de waterscheiding aanpakken.

13A

Plots met Amersfoortcoördinaten en hun begrenzing (rode lijn); ligging van het veek (groen) en ligging van de rietvelden/plukken (paars).

Gebied 11A (60 ha.)

11A maakt deel uit van de Marlemontse Plaat en grenst direct aan de Westerschelde. De noordelijke en westelijke randen staan sinds een jaar of tien aan erosie bloot (zie foto). Afgelopen winter was er plaatselijk vijf tot tien meter afslag. Het is een oud schorregebied met uitgestrekte kommen in het midden maar ook flinke

geulenstelsels met zowel modderige als zandige bodems. Het gebied wordt niet beweid en incidenteel bezocht bij excursies. Er zijn diverse rietplukken die zich langzaam uitbreiden en elk jaar komen er wel een paar plukjes bij. Gedurende het winterhalfjaar worden er op deze plaat grote en/of kleine veekpakketten afgezet. Ditmaal lag het veek voornamelijk verspreid langs twee geulen. De veekvelden van 2007 waren volledig weggespoeld. Gebied 11 is sterk getijafhankelijk en ligt op ongeveer 1.5 uur loopafstand van Emmadorp.

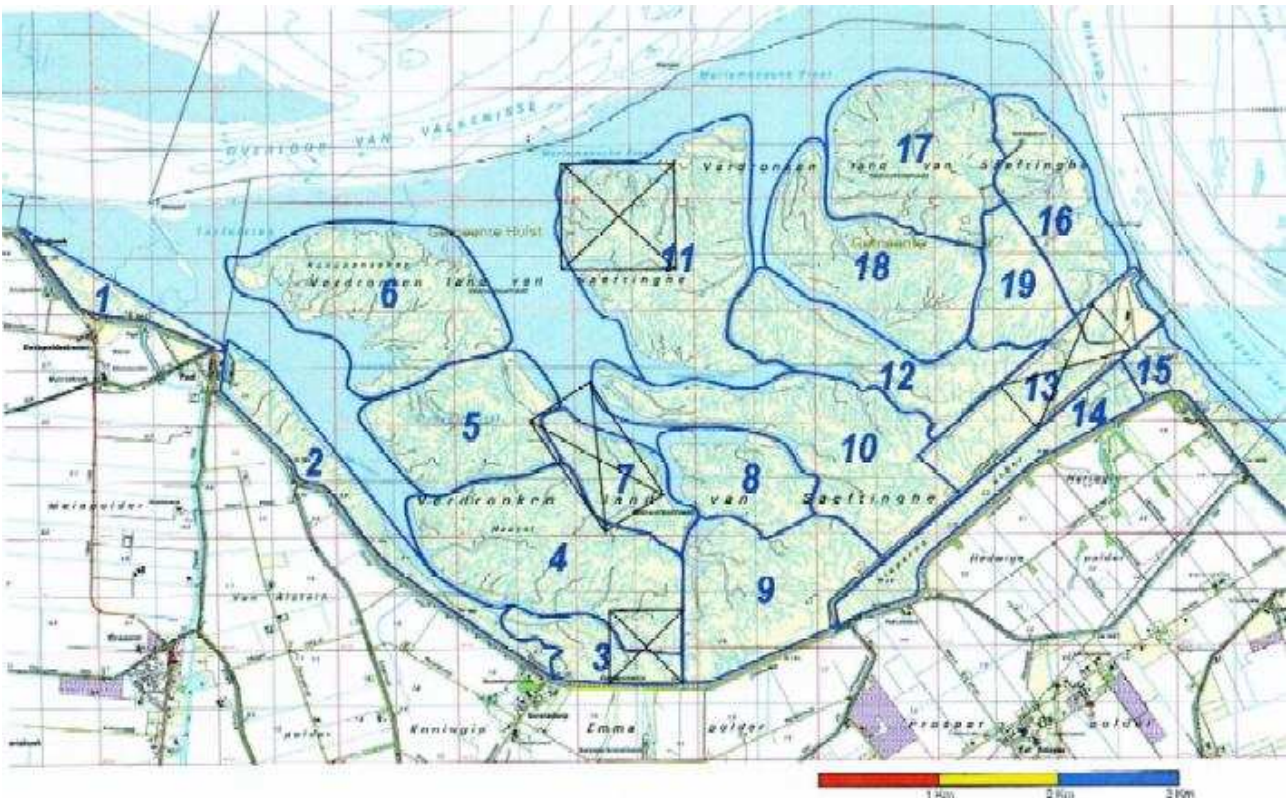
Afgelopen jaar waren de mogelijkheden om de IJskelder over te steken nog meer beperkt dan in 2007: dit kon pas 3.5-4 uur na HW. Dankzij de vertraging

bij opkomend water, was er toch telkens voldoende tijd (ongeveer 5 uur) om rond LW het gebied te inventariseren en tijdig de Rijksdam te bereiken tegen het volgende HW. Omstreeks doortij is het gebied tijdens HW goed te inventariseren vanuit het centrale kommenstelsel.

Gebied 13A (32 ha.)

13A maakt deel uit van het intensief met koeien beweidde lichtbrakke deel van Saeftinghe tussen de Gasdam en de Zanddam. De Zanddam is te beschouwen als een uitgestrekte, hoge, zandige en droge oeverwal. Er zijn hier geen excursies. De grasmat is er overwegend kort. De oeverwallen zijn laag met daartussen modderige kommen (met of zonder zeebies) en plasjes met stagnerend water. Tegen de Gasdam ligt een vluchtheuvel en altijd een dik pakket dood aangespoeld plantenmateriaal (veek). Het gebied is vrijwel tij-onafhankelijk en bij HW gemakkelijk te inventariseren vanaf de Zanddam, Dam naar de Noord en de Gasdam.

Het Verdronken Land van Saeftinghe met ligging van telgebieden en BMP- plots

Werkwijze

In maart werden geen tellingen verricht. Ook ditmaal was er omstreeks 21 maart een zeer hoog springtij waarbij het gehele schor onder water stond en alle legsels verloren gingen. De inventarisatieperiode liep tot en met half juli. Elk plot is gedurende die periode minimaal acht keer geïnventariseerd. Het streven was om in elk plot minimaal één nachtelijke telling te doen met behulp van geluidsapparatuur. Dit is gelukt in drie van de vier plots. Met betrekking tot 11A was er in juni geen enkele nacht waarin de optimale combinatie van getij en weer zich voordeed ten einde dit op een verantwoorde wijze te kunnen doen.

Er werd gewerkt volgens een rooster dat was opgesteld aan de hand van de persoonlijke voorkeuren, vogelkennis en de getijdentabel 2008 van Bath. Daarbij werd uitgegaan van twee tellingen per maand binnen een achtdaagse periode in de eerste helft en een gedurende de tweede helft van de maand. Daarbij viel gedurende de eerste dagen van elke telperiode het eerste laagwater telkens in de vroege ochtend en tegen het eind van de periode omstreeks de middag met een springtij halverwege. Door een misverstand is de eerste telling in 3A dubbel uitgevoerd en de tweede telling niet. In de meeste telgebieden zijn extra tellingen verricht, doch deze zijn veelal onvolledig. De werkgroep kon worden uitgebreid met één persoon.

In telgebieden 7A en 11A is voornamelijk gewerkt met GPS als positiebepaling. Met name bij nestvondsten is een exacte locatie belangrijk om dubbeltellingen te voorkomen. Jammer genoeg zijn er enkele tellers die dit hulpmiddel onvoldoende gebruiken, wat verwerking van de gegevens van met name grauwe gans en wilde eend erg bemoeilijkt. De meeste tellers tekenden nu ook de gelopen route in. Dit vergemakkelijkt de interpretatie en verdient aanbeveling.

Degenen die voor een telling stonden geroosterd, waren er verantwoordelijk voor dat die telling ook daadwerkelijk plaatsvond. Indien nodig diende voor vervanging te worden gezorgd. Elke deelnemer ontving een soortgelijke instructie als vorig jaar, aangepast met nieuwe ervaringen.

Door Stichting Het Zeeuwse Landschap werd wederom een GPS beschikbaar gesteld. Bovendien zijn twee tellingen in 11A door een medewerker van HZL uitgevoerd aangezien het niet mogelijk bleek deze twee tellingen door vrijwilligers te laten uitvoeren. Wederom konden we gebruik maken van de faciliteiten van het BCS. Met dank aan Chiel Jacobusse, Jos Neve en Kitty de Putter.

Tabel 1. Rooster 2006

Periode\ gebied	3A	7A	11A	13A	Tellers
04/04-11/04	BC+ST	HB	MR+FV+RD	WK	BC Barabara de Coninck DP Diny de Putter
18/04-25/04	EN+WN	RD	WC+RD	EN+WN	EN Edward Neve FV Frits van Velzen
03/05-10/05	DP+MT	BC+ST	WC	JM	HB Huub Bun JM Jean Maebe
18/05-25/05	HB	MB	MB+RD	JM	MB Marc Buise MJ Marc Jeurisse
01/06-07/06	EN+WN	BC+ST	MB	WK	MR Joop Millenaer MT Marc den Toonder
15/06-22/06	EN+WN	DP+MT	MB	WK	RD Ron d'Hondt ST Stefaan Thiers
29/06-05/07	BC+ST	EN+WN+RD	MR+FV	EN+WN	WC Wannes Castelijns WK Walter Van Kerkhoven
13/07-20/07	MJ	EN+WN+RD	DP+MT	WK	WN Wim Neve
nachtvogels	HB	MB+RD	MB	MB(WK)	

Water en weer in voorjaar 2008

Ontleend aan de sites van het KNMI en het Hydro Meteo Centrum Zeeland (waterstanden meetpaal Schaar van de Noord nabij Marlemont) aangevuld met aantekeningen van tellers.

De maanden januari en februari waren over het algemeen zacht tot warm en vrij zonnig. Op 6 en 23/2 was er enige opstuwung van water en kwam het schor telkenmale onder water te staan. Gedurende de nacht van 29/2 op 01/3 passeerde een zware storing met storm en zware windstoten. Het scheldewater werd daarbij ongeveer anderhalve meter opgezweept zodat de schorren ondanks doortij volledig onderliepen. Ook gedurende de dagen rond 12/3 met stormachtig weer was er een forse verhoging en stond er meer dan een halve meter water boven op de schorren (NAP>390m). Daarbij gingen alle vroege eenden- en ganzennesten verloren. Daarna zette een koudeperiode in met rustig weer waaraan 21/3 met een superspringtij van NAP+432 een eind maakte. Tijdens dit tij werd het meeste veek voor de laatste maal verplaatst waarna het tot rust kwam.

April was grotendeels aan de koude kant, droog, zonnig en tamelijk winderig. Op 5 april vloeide daardoor een groot deel van de begroeiing onder (NAP+340), alleen de hogere oeverwallen bleven droog. Daarna hield het water zich tot begin juni rustig; alleen op 08/5 kwamen de lage delen tijdens hoogwaterspringtij dras te staan. Ook het weer was gedurende deze periode rustig met veel zomerse dagen, zon en droog weer. De eerste 10 dagen van juni kenden zelfs zwoele nachten, uitermate geschikt voor rallenonderzoek. Daarna was het meer wisselvallig, bewolkt maar wel warm. Op 02/6 trekt een actieve onweersstoring over die veel neerslag geeft. Op 6 en 7 juni kwamen de meeste lage delen dras te staan. Juli was vrij warm maar erg wisselvallig met veel neerslag uit onweersbuien en somber weer. Tijdens het hoogwaterspringtij van 21/7 staat het hele schor onder water en wordt alles wat nog niet kan zwemmen, weggespoeld.

Resultaten

In Saeftinghe zijn er diverse factoren van invloed die het karteren nadelig beïnvloeden.

- Het getij bepaalt in hoge mate het broedsucces. Veel nesten spoelen weg tijdens een hoog springtij in het voorjaar. De meeste vogels beginnen daarop – vaak in de buurt - met een vervolgletsel.
- Het getij bepaalt de telactiviteiten. Zelden kan op de meest gunstige tijd van de dag worden geïnventariseerd. Feitelijk is het overgrote deel van het gebied alleen te inventariseren rond laagwater. Gedurende hoogwater inventariseren kan ook maar hier zijn maar enkele mensen toe in staat.
- Buitendijks zijn de weersomstandigheden extremer dan binnendijks. Doordat het landschap vlak is, staat er altijd meer wind, waardoor de vogels minder zingen en bovendien moeilijker te horen zijn.
- Het terrein biedt veel dekking zodat met name broedende vogels moeilijk worden opgemerkt. Daarentegen zien de vogels een teller al van verre naderen waardoor ze zich tijdig kunnen drukken.
- Door de uitgestrektheid en het ontbreken van duidelijke herkenningspunten kunnen territoria bij vervolgbezoeken moeilijker worden teruggevonden of kunnen meerdere territoria die bij elkaar in de buurt liggen als één territorium worden genoteerd (bij niet gelijktijdig zingen). Het gebruik van GPS is in feite voor een goede inventarisatie daarom onontbeerlijk.
- In en nabij zilvermeeuwkolonies is het lawaai soms dusdanig dat zangvogels slechts met moeite kunnen worden gehoord, indien aanwezig.

Als gevolg van deze handicaps is bij het interpreteren van de gegevens iets soepeler omgesprongen met de SOVON-criteria. Ook de weersomstandigheden (veel wind en vaak somber weer) werkten in 2008 niet mee om tot een goede inventarisatie te komen. Desondanks zijn van alle vier de plots meer dan voldoende geldige waarnemingen verzameld om tot een verantwoorde interpretatie te komen.

Tabel 2. Data van inventarisatiebezoeken (* aanvullingen; geen volledige telling)

	3A	7A	11A	13A
begin april	04/4 0700-1100 ST 07/4 0715-1130 DP+MT	05/4 1150-1430 HB	11/4 1030-1600 RD+FV	05/4 0800-0950 WK
half april	25/4 1315-1530 EN+WN 26/4 1200-1230 MB+JB*	23/4 1030-1430 RD	18/4 0730-1030 WC+RD 26/4 1400-1645 MB+JB*	18/4 0815-1000 EN+WN 20/4 1130-1230 MB+JB*
begin mei		09/5 1000-1430 BC+ST	09/5 1030-1700 WC	04/5 0945-1130 JM
half mei	18/5 0755-1155 HB+MJ 19/5 0730-0745 MB*	19/5 0800-1200 MB	17/5 1000-1300 MB 17/5 1700-1800 MB	21/5 1035-1220 JM
begin juni	07/6 1015-1230 EN+WN 08/6 1030-1045 MB+JB* 10/6 1600-1630 MB*	01/6 0800-1300 BC+ST	03/6 0800-1230 MB 08/6 1145-1315 MB+JB*	01/6 0700-0900 WK
half juni	18/6 0645-0700 MB* 23/6 1310-1500 EN+AN	19/6 0610-1100 DP+MT+DR	18/6 0800-1200 MB	15/6 0815-1030 WK
begin juli	05/7 0745-1200 BC+ST	01/7 0800-1015 EN+WN	04/7 0800-1400 MR+FV	06/7 0930-1130 EN+WN
half juli	13/7 0730-1130 MJ	21/7 1000-1200 EN+WN	17/7 0545-1130 DP+MT+HR	21/7 0800-1030 WK
Rallen	08/6 2320-0030 MB	08/6 2130-2300 MB		09/6 2230-2345 MB

(NB: aansluiters; AN = A. Neve, JB = J. Buijs, HR = H. Raanhuis, DR = D. Raanhuis.

Van alle telgebieden beschikken we nu over vergelijkbare gegevens van de jaren 1997, 2004, 2006, 2007 en 2008. Van plot 7A zijn ook van 2005 gegevens beschikbaar. Deze zijn in onderstaande tabel 3 verwerkt.

	3A (30ha)					7a (39ha)					11A (60ha)					13A (32ha)					Totaal (161ha)					
	1997	2004	2006	2007	2008	1997	2004	2005	2006	2007	2008	1997	2004	2006	2007	2008	1997	2004	2006	2007	2008	1997	2004	2006	2007	2008
GQ		2	2	2	2		1	3	4	8	8	1	12	10	19	22		1	1	3	2	1	16	17	32	34
CQ			1	1	1			0	0	1	0			2	4	2		1		1	0		1	3	7	3
NQ			0	1	1										1			1		0	0		1	0	2	1
BE	3	6	2	6	3	2	2	4	7	5	3	1	5	6	6	6	4	3	6	7	4	10	16	21	24	16
PY															1											1
KE	1	1	1	0	1	1					0	1	2	1	1	2		1	1		0	3	4	3	1	3
WE	13	17	29	23	11	15	15	28	24	25	22	17	21	39	48	37	4	11	8	9	5	49	64	100	105	75
soepeend										1					1										2	
SE	2	3	2	2	2				0					0			1	1	1		1	3	4	3	2	3
QE				0						0		2	1									2	1		0	0
BN	1	1	0	0	0										0							1	1		0	0
PT		1		0																			1		0	0
FA	1	1			0												1	1	1		1	2	2	1	1	1
WR	3	5	4	3	5	2	2	3	3	2	5		3	1	2	1				1	2	5	10	8	8	13
KG																										1
PH		1									1												1			1
WH		1	1		1			1	3			2	2	1	3	1		1	1			2	4	6	3	2
MK	1	3	2	0	2				1	2	1	2	2	4	8	3	1	2		2		4	7	7	12	6
SC	6	8	5	5	4	8	7	6	6	7	9	9	15	14	13	17	9	12	8	10	8	32	42	33	35	38
KT			0		0												12		46	26	12			46	26	12
SL													1					1	2	2	2		2	2	2	2
KI	4	4	7	8	6												6	6	9	9	9	9	10	16	17	15
GT	1		2	2	1															1		1		2	3	1
TL	24	32	32	33	21	23	29	32	36	40	36	28	62	88	94	109	5	23	25	24	33	80	146	181	191	199
ZY				1	0				1		0					2			0	0				1	1	2
KM					0					1	0			1	2	8								1	3	8
XM			1	3	1		3	6	1	3	3	4	3	12	7	13			1	1		4	6	15	14	17
ZM	75	31	24	42	13	154	109	87	126	79	98	215	361	214	119	238	208	70	50	31	9	652	571	414	271	358
VD												109	3	4	123	254						109	3	4	123	345
NS																1										1
HL					0												1	3	1	3	1	1	3	1	3	1
HD	1	2	1	1	2		1					1				1	2	1			0	4	3	1	1	3
VW	1	1			1								1				2	4	4	7	4	3	6	4	7	5
GP	7	12	12	17	18	4	14	11	8	15	13	2	6	8	6	4	4	7	6	9	9	17	39	34	47	44
GY	10	11	10	9	10	8	24	13	10	18	17	6	15	13	20	21	5	6	1	2	4	29	56	34	49	52
egy		1																					1			
WY			0	0													2	2	1		0	2	2	1	0	0
BB	17	16	10	8	12	5	8	9	8	9	6		8	3	1	2			1	1	35	32	22	18	21	
WI		2	1	2	2				1	2	1											2	2	6	3	3
SH					1																					1
RZ	1	8	2	2	5	3	5	6	4	7	4		6	3	6	9						4	19	9	15	18
SN		1		1																			1		1	
XK	1	5	1	2	2		1	2			1		1		1							1	7	1	3	6
KN		2	2	1	1			1											0				2	2	1	1
RG	13	15	15	11	12	9	16	13	13	24	24	3	18	18	20	23				1	3	25	49	46	56	62
GS	1																					1				
TOT	187	193	169	186	141	234	236	226	256	249	252	403	548	442	507	777	267	158	174	149	114	1091	1135	1041	1091	1375
n	22	28	24	24	27	12	14	17	17	18	17	16	21	19	23	23	15	21	20	19	20	28	36	33	34	38

Tabel 3. Aantal territoria per jaar per gebied.

(0 = waarnemingen in broedseizoen maar niet broedindicierend; N = aantal soorten)

Discussie:

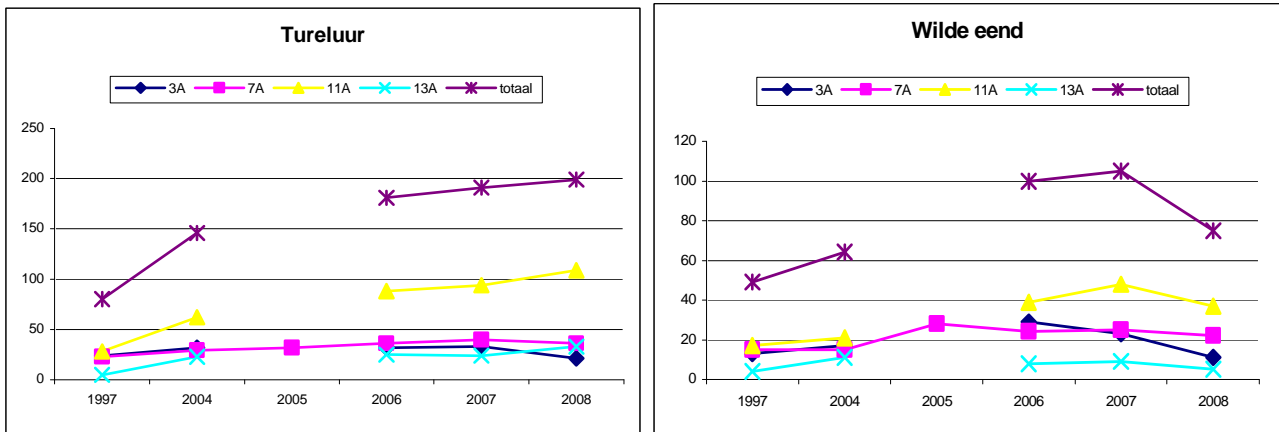
Gemiddeld ontlopen de gegevens van de jaren 2000 elkaar weinig. Daarentegen wijken die van 1997 met name voor 11A en 13A behoorlijk af. Deze twee deelgebieden zijn toen minder volledig geïnventariseerd vandaar dat de aantallen cursief zijn afgebeeld. Bovendien werd veel hinder ondervonden van de alom aanwezige zilvermeeuwen met hun kabaal. Desalniettemin laat ook de westelijke helft bij veel soorten een toename zien. De toename in het oosten ten opzichte van halverwege de jaren negentig is dus deels reëel.

Broedseizoen 2008 leverde een recordaantal soorten en een recordaantal territoria op. De toename in het aantal territoria komt geheel voor rekening van de kolonibroeders visdief en zilvermeeuw. Uiteraard valt er ook na een derde BMP ronde weinig te zeggen over trends. Voorlopig kunnen we weinig meer dan het on-

derschrijven van de discussiepunten uit het rapport van 2004 (Castelijns & Wieland 2005) en de opmerkingen gemaakt in de vorige rapporten (Buijs 2006 & 2007).

Door het zachte weer in januari en februari, waren de ganzen en wilde eenden al erg vroeg aan de leg. De aanwezige nesten werden echter in februari en maart tot vier maal toe weggevaagd door het water. Desondanks blijken de meeste grauwe ganzen in april wederom een legsel te hebben en wijkt het totaal aantal weinig af van 2007. Dit is heel anders bij de Canadese gans en de wilde eend. Van de eerste soort werden voornamelijk territoriale paren gezien en slechts 1 nest gevonden. De wilde eend deed het overal stukken minder, een gemiddelde afname van 25% ten opzichte van 2007

De tureluur blijft toenemen maar er zijn opmerkelijke verschillen tussen de vier plots. De aantallen in 11A en 13A stijgen nog steeds, maar gebied 3A laat een forse afname zien, met name op het gedeelte grenzend aan de dijk. Ook de wilde eend liet een forse terugval zien in dit gebied.

Wederom werden strandplevieren, kluten en kieviten gevonden op het veek in 13A. Andere soorten die op veek tot broeden kwamen, waren scholekster, visdief, noordse stern, kokmeeuw, zilvermeeuw, zwartkopmeeuw en kleine mantelmeeuw. Bergeend, wilde eend, waterral en ook fazant werden broedend aangetroffen in en onder het veek. In 3A en 11A werden houtduiven aangetroffen op oeverwallen.

De ontwikkelingen van de zilvermeeuw blijven intrigeren. In de twee beweide gebieden 3A en 13A zette de achteruitgang verder door. In de twee andere gebieden 7A en 11A daarentegen zagen we voor het eerst sinds jaren een toename in de aantallen. Het aantal zilvermeeuwterritoria wordt geschat door enkele malen de aantallen te tellen in en boven de kolonies en die te delen door 1.2. Deze factor is ontleend aan Castelijns & Wielands (2005) en is gebaseerd op onderzoek elders.

Ten einde deze factor te controleren voor Saefinghe is in gebied 11A geprobeerd om zoveel mogelijk nesten op te sporen. Wegens tijdgebrek (vanwege het tij en onvoldoende mankracht) is dit onvoldoende dekkend gelukt. Er werden relatief weinig nesten gevonden (de rode cijfers in de verspreidingskaart). De reproductie was slecht en er zijn uiteindelijk nauwelijks jonge meeuwen waargenomen (overigens is buiten de BMP plots in enkele kolonies predatie door vossen vastgesteld: med. R.J. Buijs). Voor volgend jaar staat dit onderzoek opnieuw op het programma. Het zal dan met meer mankracht worden uitgevoerd op een enkele grotere gemakkelijk bereikbare kolonies.

Procentueel vormen de zilvermeeuwen een substantieel deel van de totale broedvogelpopulatie: in 1997, 2004, 2006, 2007 en 2008 respectievelijk 60%, 50%, 40%, 25% en 28%. Worden alle kolonievogels (zilvermeeuw, visdief en kluut) buiten beschouwing gelaten, dan zien we m.u.v. 2008, een toename in het totaal aantal van de overige soorten. Dit geldt overigens niet voor de soorten afzonderlijk. De aantallen kunnen per soort van jaar tot jaar aanzienlijk variëren en ook de verschillende plots laten verschillende ontwikkelingen zien. Opmerkelijk was dat wederom visdieven en zilvermeeuwen op zeer korte afstand van el-

kaar hun nesten hadden. Het lijkt erop dat de visdieven toch tot op zekere hoogte profiteren van de bescherming van hun luidruchtige burens, zij het dan dat er een zekere prijs voor moet worden betaald.

Van de visdief zijn drie nederzettingen gevonden, alle op veek. Kolonie nr. 1 telde op 3 juni 254 nesten. In deze kolonie werden bovendien nesten aangetroffen van 2x zwartkopmeeuw, 8x kokmeeuw, 1x noordse stern, 2x scholekster en 3x tureluur, alsmede 42 paar zilvermeeuwen en 2 paar kleine mantelmeeuwen nabij.

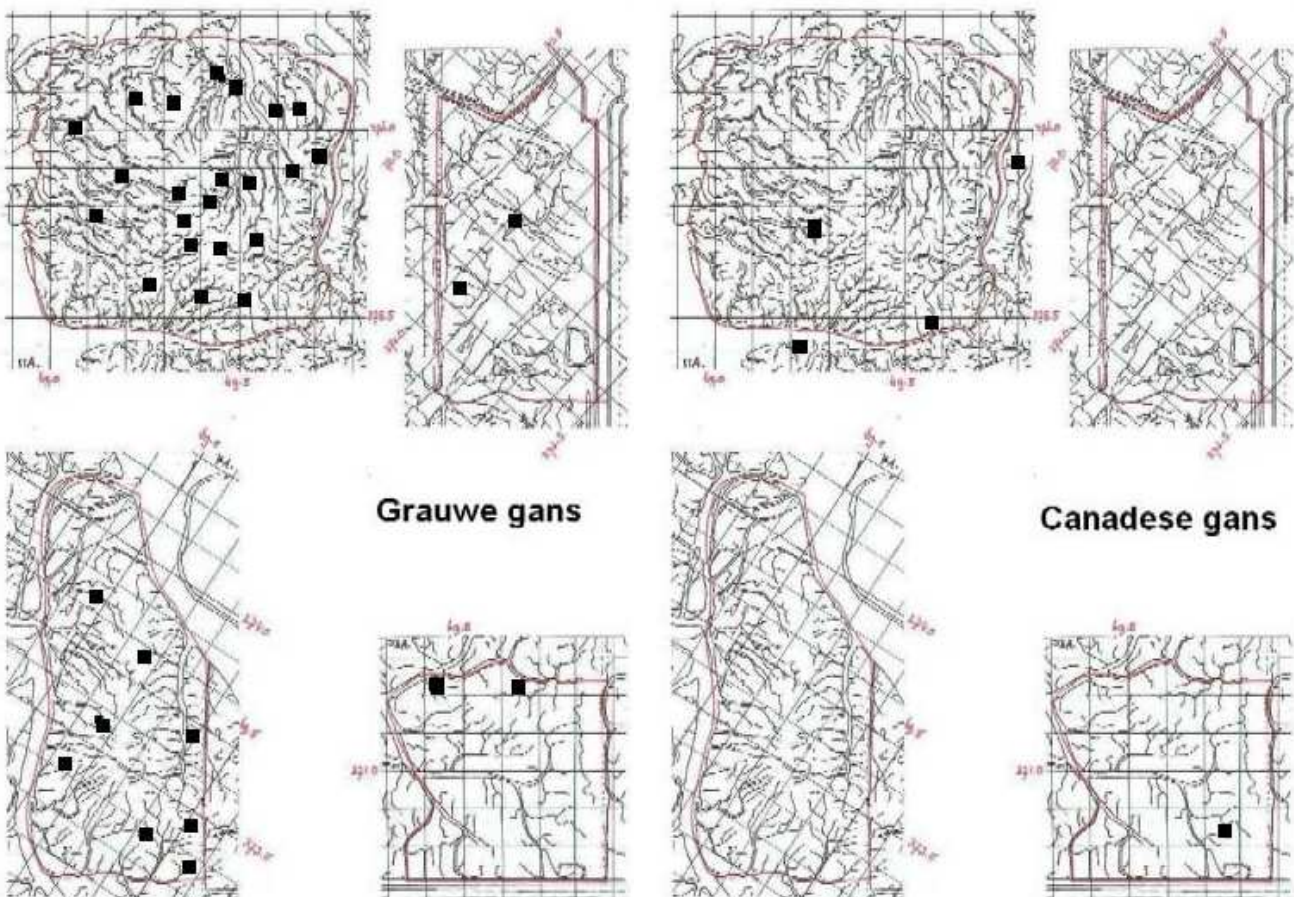
Op 20 juni is deze kolonie voor een tweede maal bezocht en is er een flink aantal jongen geringd, gewogen en gemeten. Alles zag er toen veelbelovend uit; relatief weinig dode jongen. Veel alarmerende volwassen vogels hadden vis bij zich.

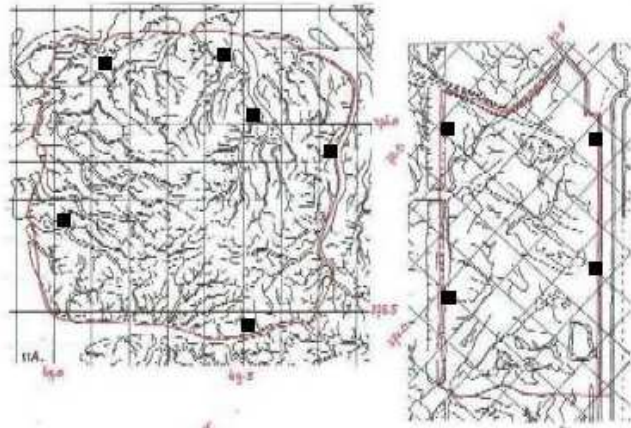
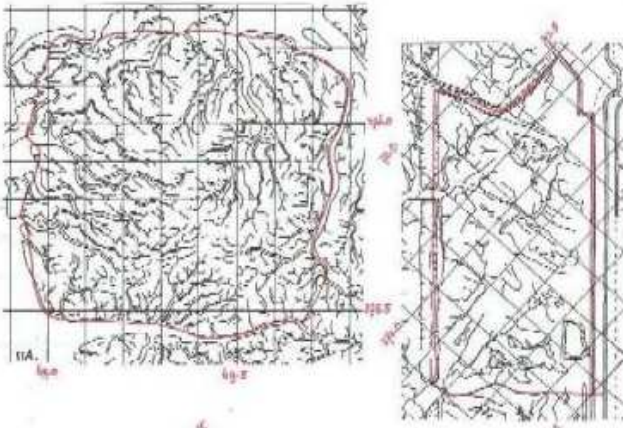
Op 20 juni bleek er aansluitend aan deze kolonie nog een tweede kolonie (nr. 2) te liggen. Op 3 juni was deze nog niet aanwezig, maar op 18 juni werden van op afstand 27 alarmerende visdieven waargenomen. Op 20 juni werden de nesten van kolonies 1 en 2 als een geheel geteld. Op 17 juli waren er naar schatting 100 vogels aanwezig boven de nederzetting. Het aantal paren van 2 wordt geschat op minimaal 30.

Op 18 juni werden eveneens alarmerende vogels – 45 stuks - gezien boven kolonie 3. Op 4 juli werd een tiental nesten gevonden en er liepen tientallen donsjongen rond. Een flink aantal vliegvlugge jongen was reeds min of meer vliegvlug; totaal waren er circa 150 vogels in de lucht. Aan de hand van de beschikbare gegevens wordt deze kolonie geschat op minimaal 60 paar.

Het nachtonderzoek in de plots 3A, 11A en 13A was, mede dankzij het zeer zwoele weer, buitengewoon succesvol en leverde behalve een record aantal waterrallen ook een kwartelkoning, porseleinhoen, waterhoen, sprinkhaanrietzanger en aardig wat blauwborsten op. Overigens werd alleen het geluid van waterral en porseleinhoen afgespeeld. De kwartelkoning reageerde op een waterral en bleef daarna doorgaan.

Bij de zangertjes blijven we grote verschillen zien per plot. Gemiddeld deden de meeste soorten het iets beter dan in 2007. Er werden beduidend minder graszangers opgemerkt. Wellicht dat het natte, sombere weer in juli en augustus hier mede debet aan is.

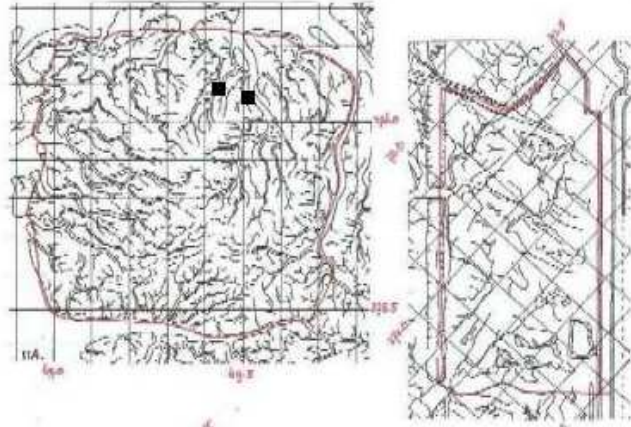
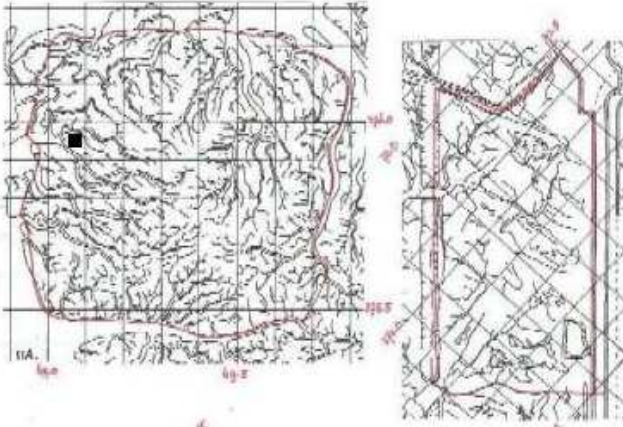

Nijlgans

Bergeend

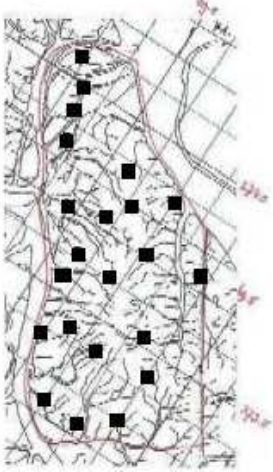
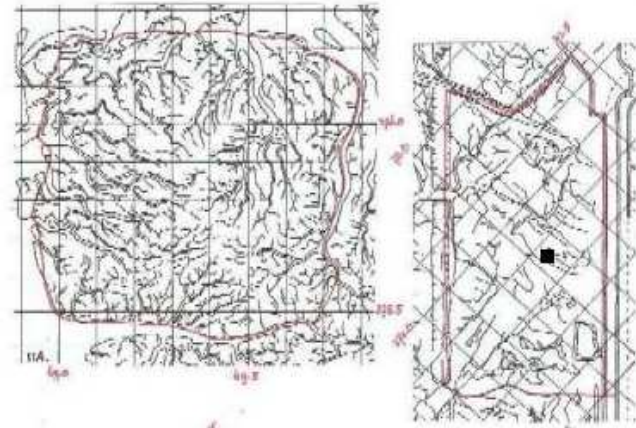
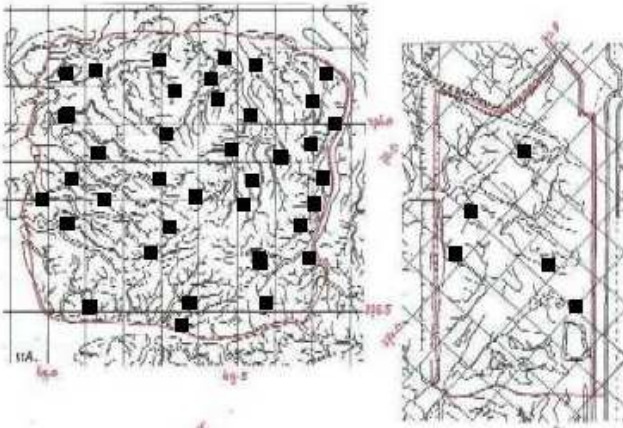

Pijlstaart

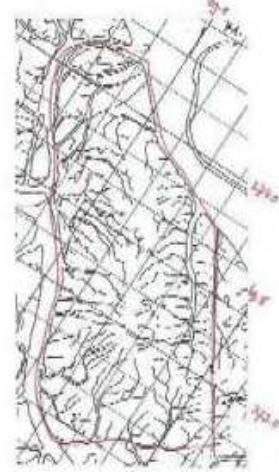
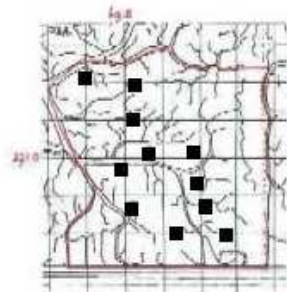

Krakeend

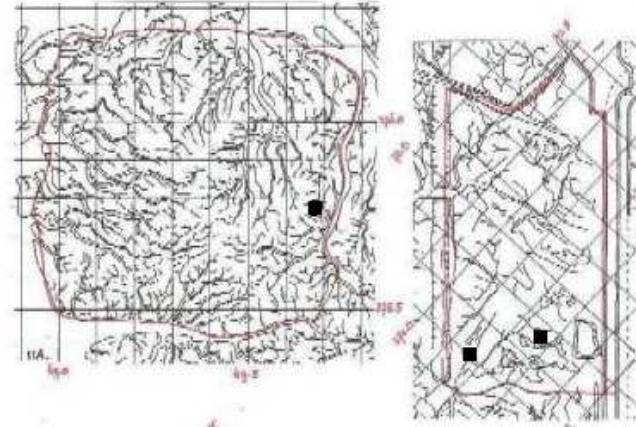
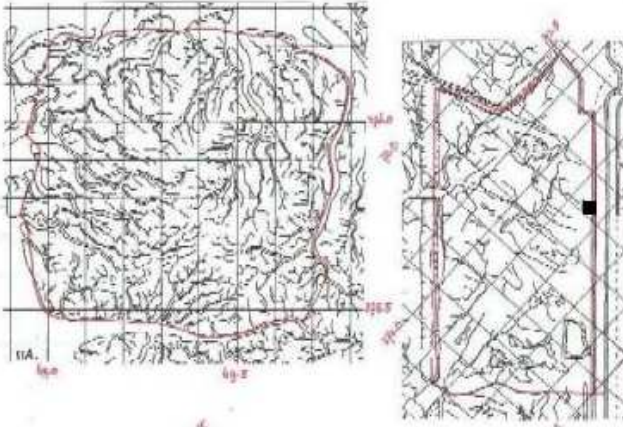
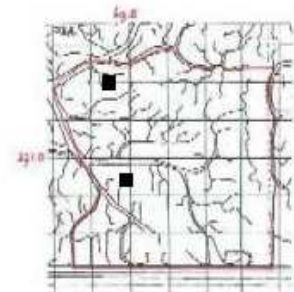

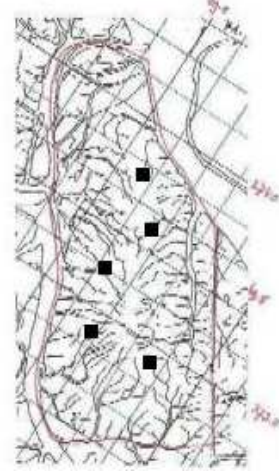
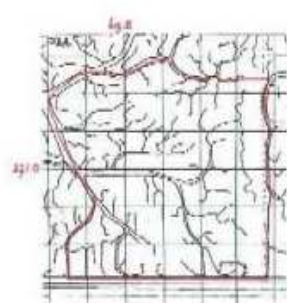
Wilde eend

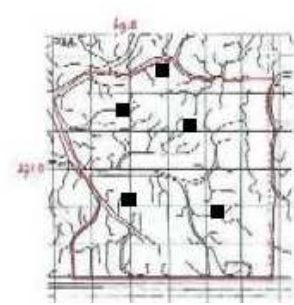
Slobeend

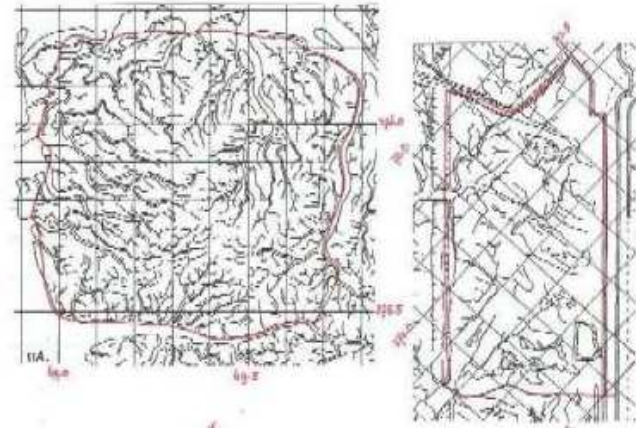
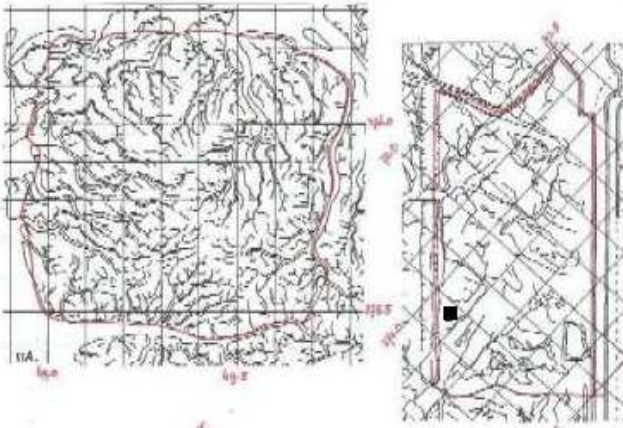

Fazant

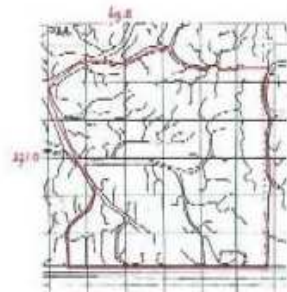

Waterral

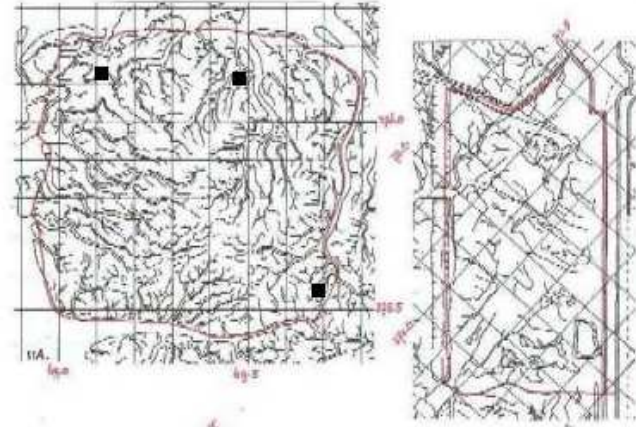
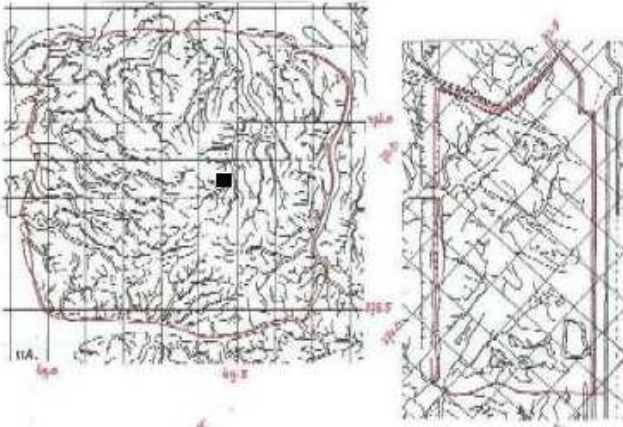
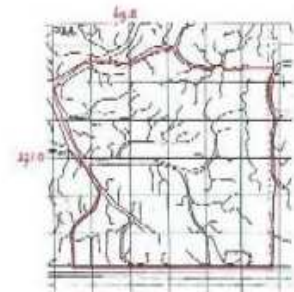

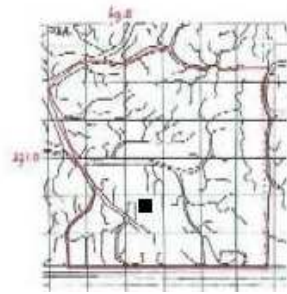
Kwartelkoning

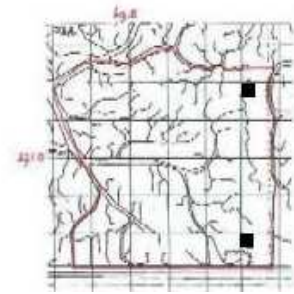
Porseleinhoen

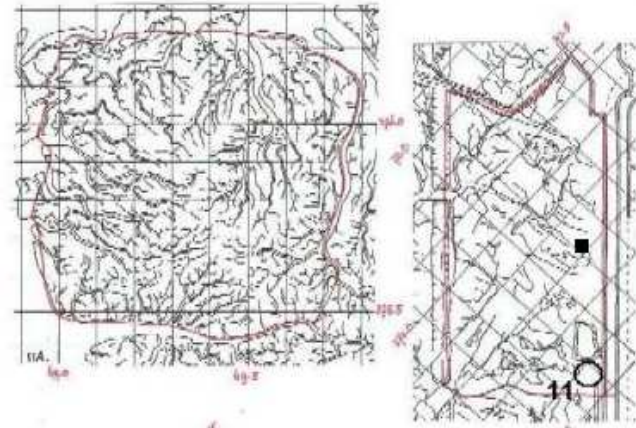
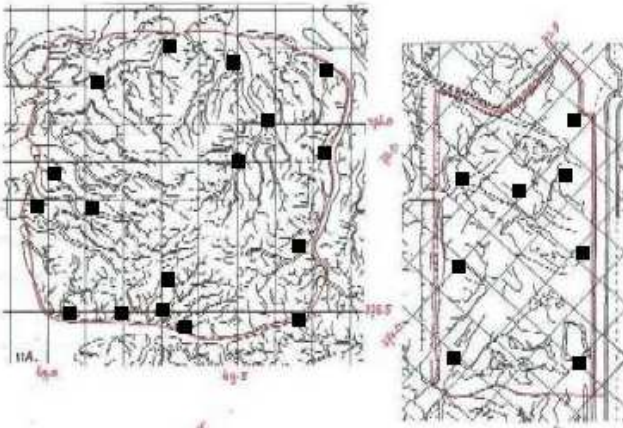

Waterhoen

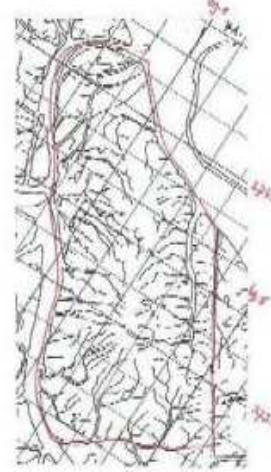
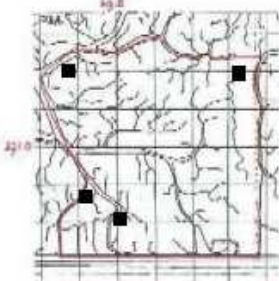

Meerkoet

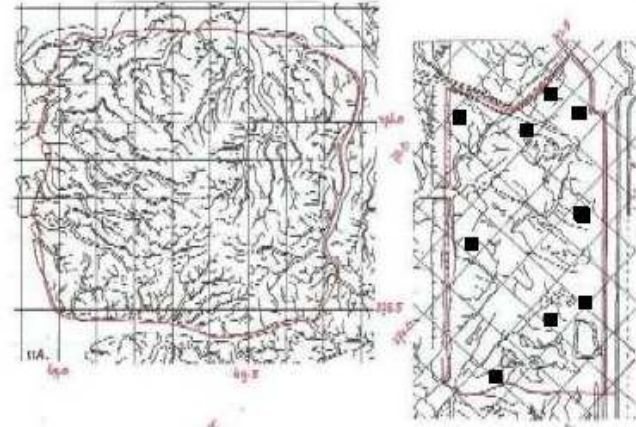
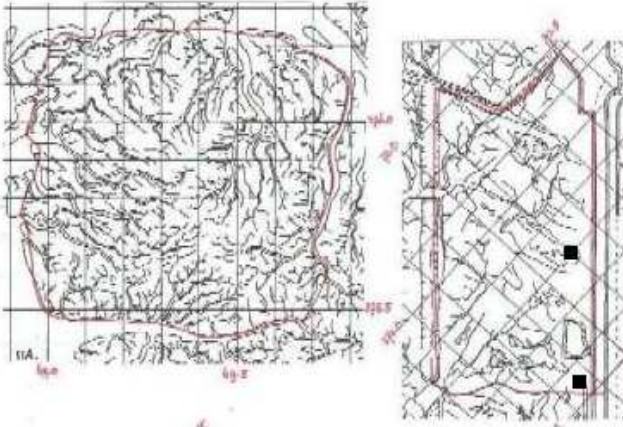

Scholekster

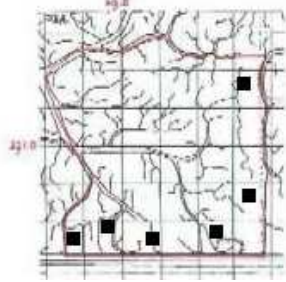
Kluut

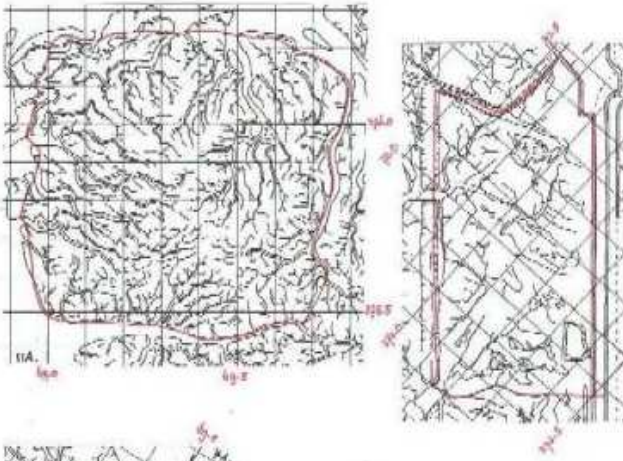

Strandplevier

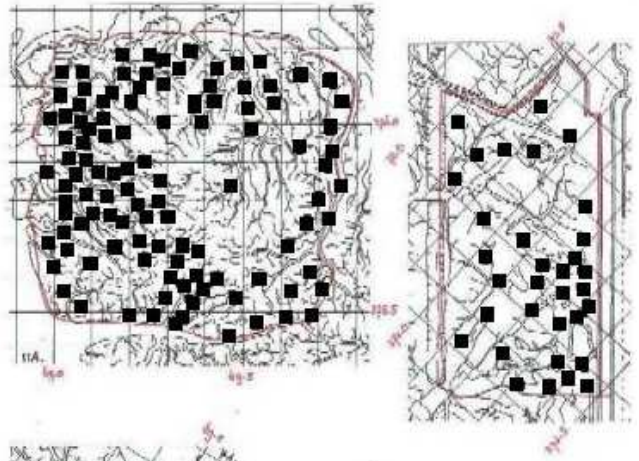

Kievit

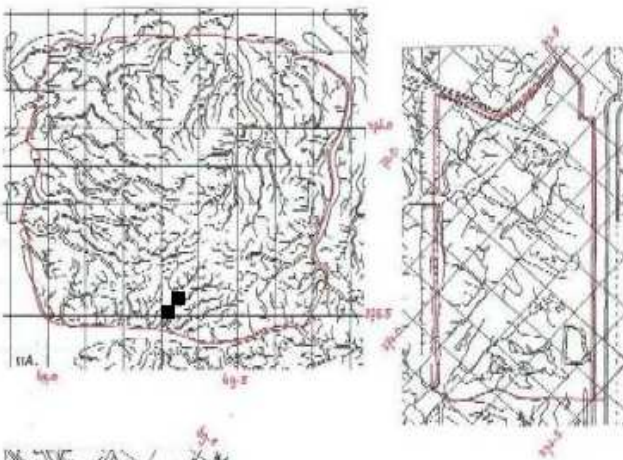
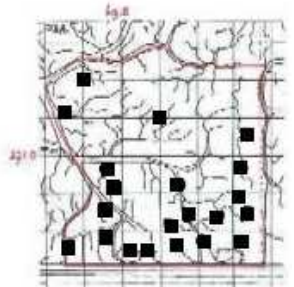
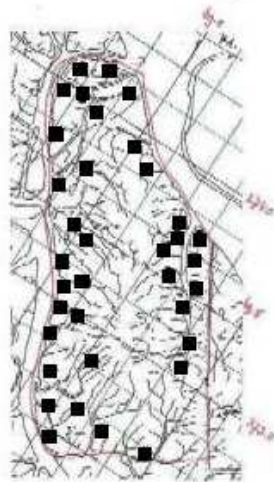

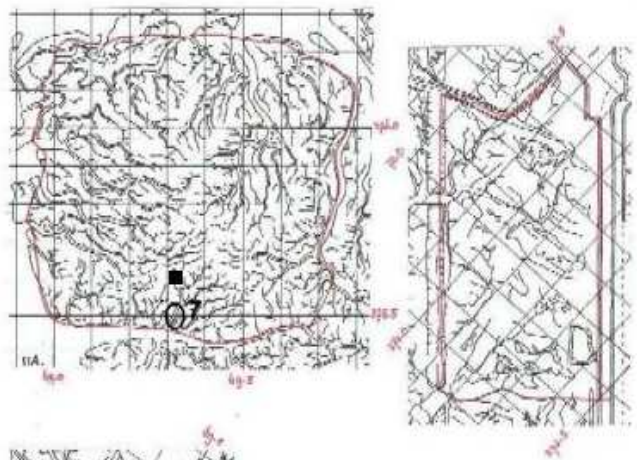
Grutto

Tureluur

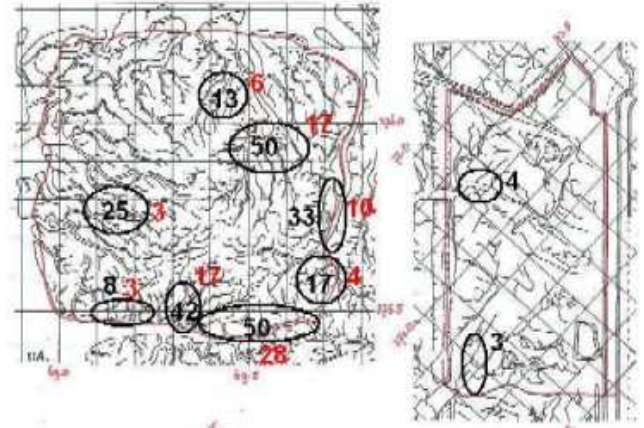
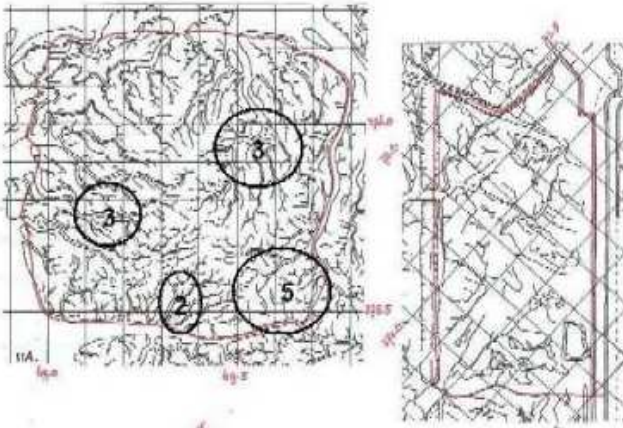

Zwartkopmeeuw

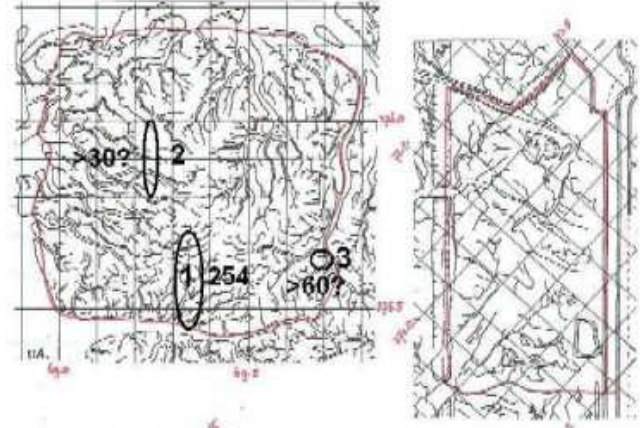
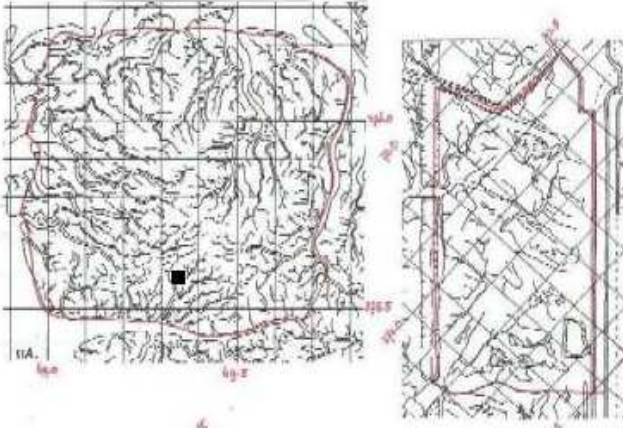
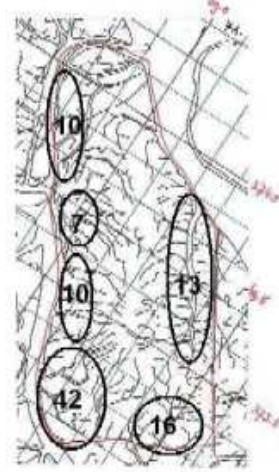
Kokmeeuw

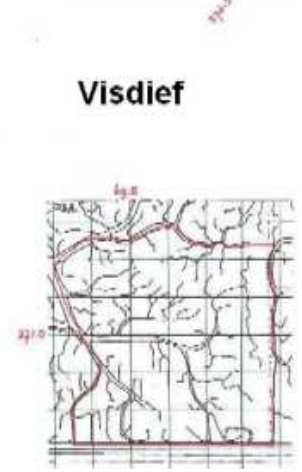
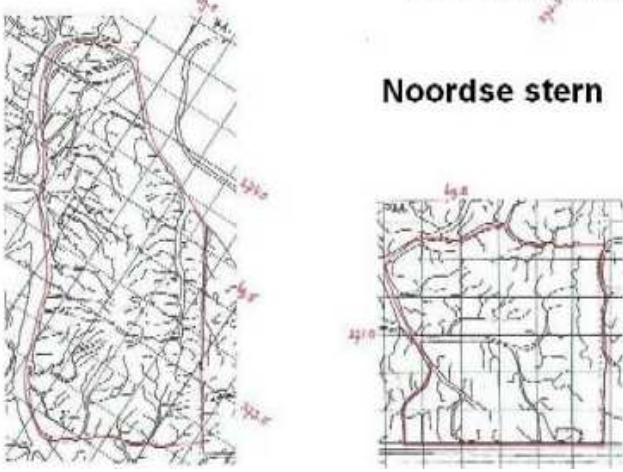
Kleine mantelmeeuw

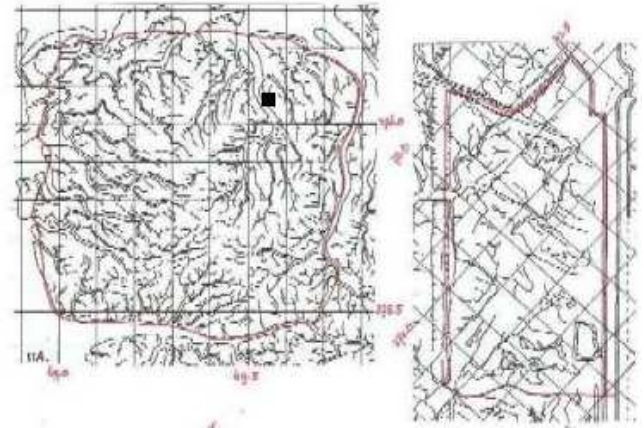
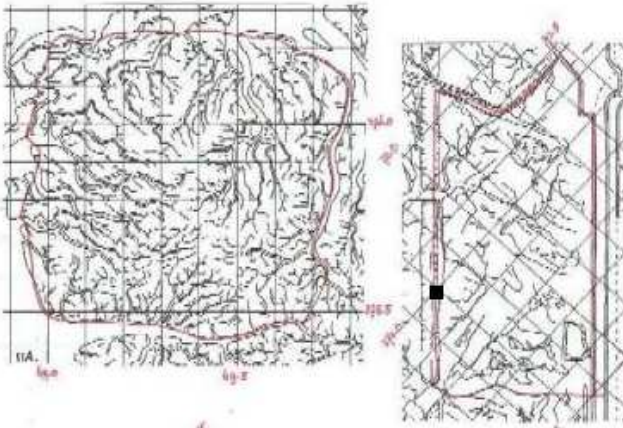
Zilvermeeuw

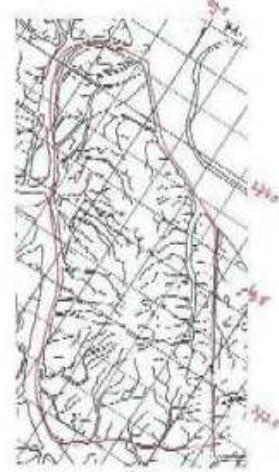
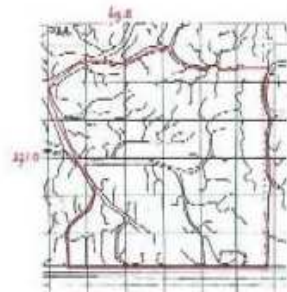
Noordse stern

Visdief

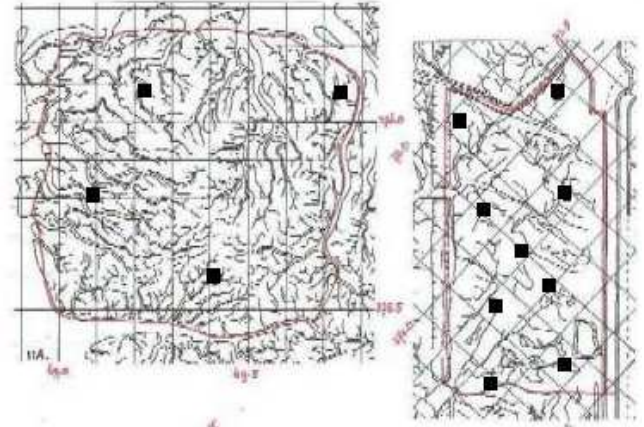
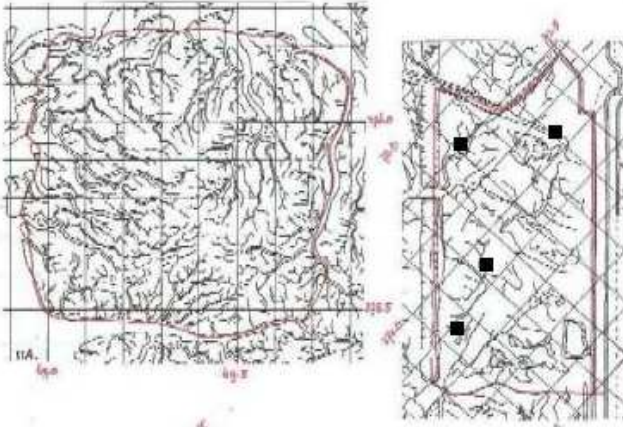
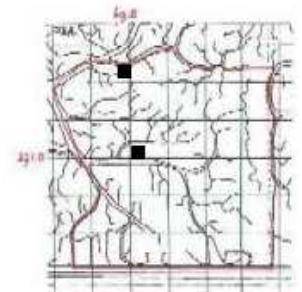

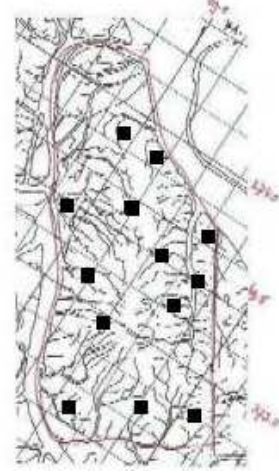
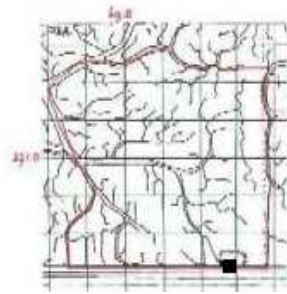
Holenduif

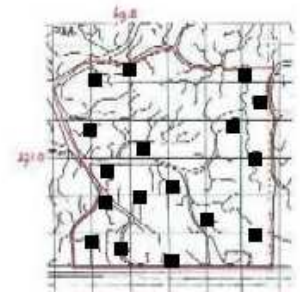
Houtduif

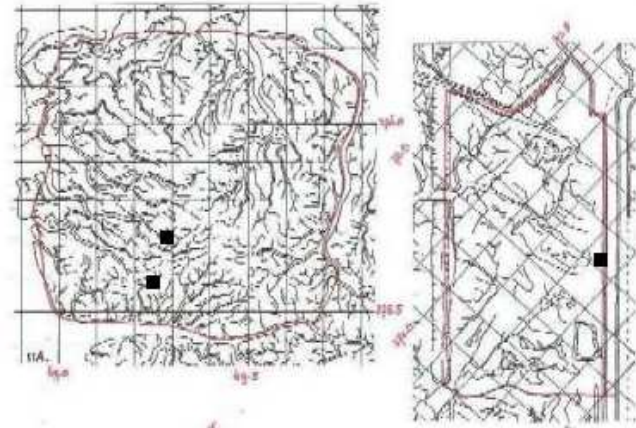
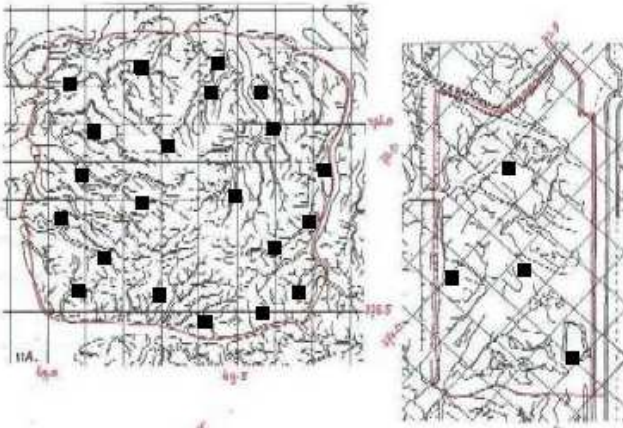

Veldleuwerik

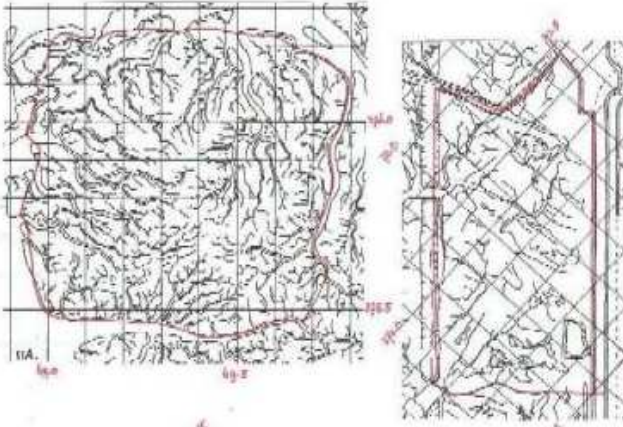
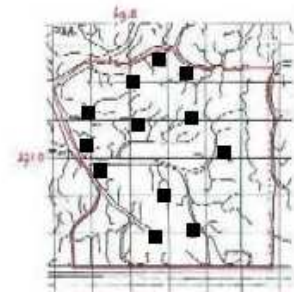
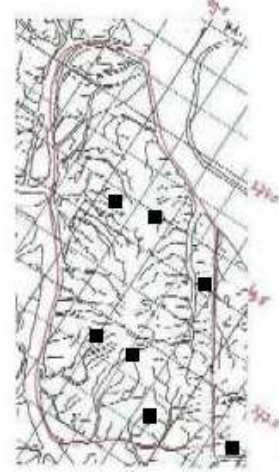
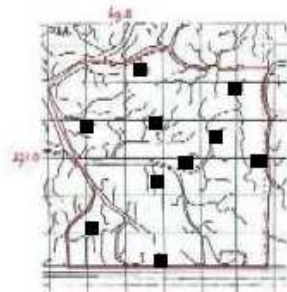
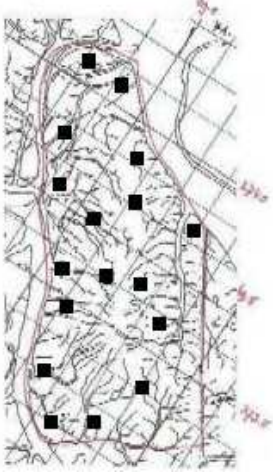
Graspieper

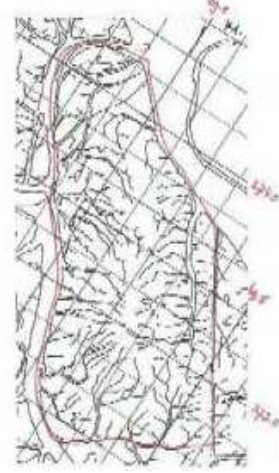
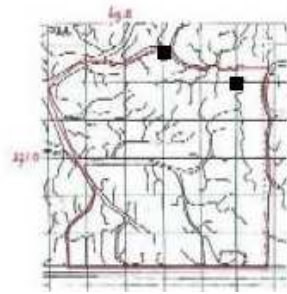
Gele kwikstaart

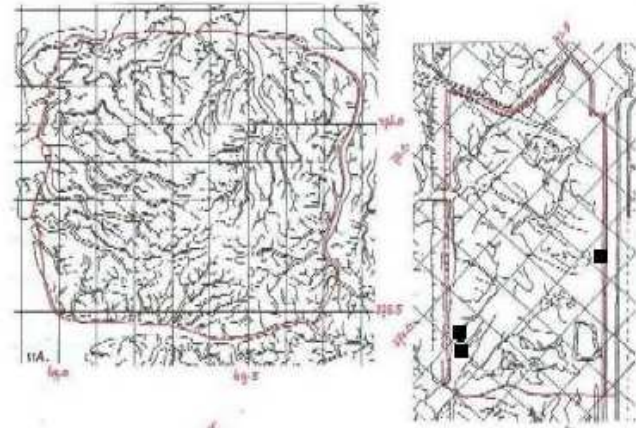
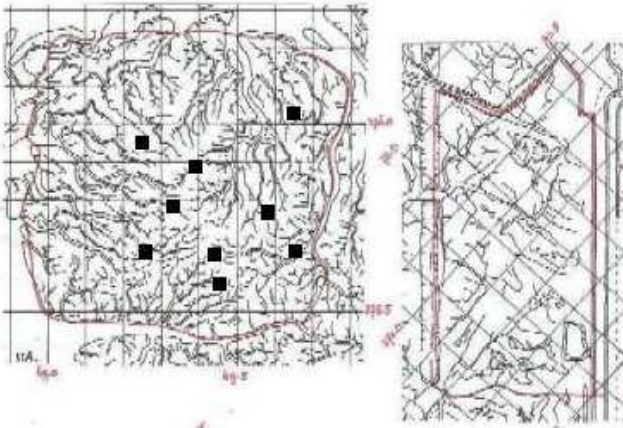
Blauwborst

Graszanger

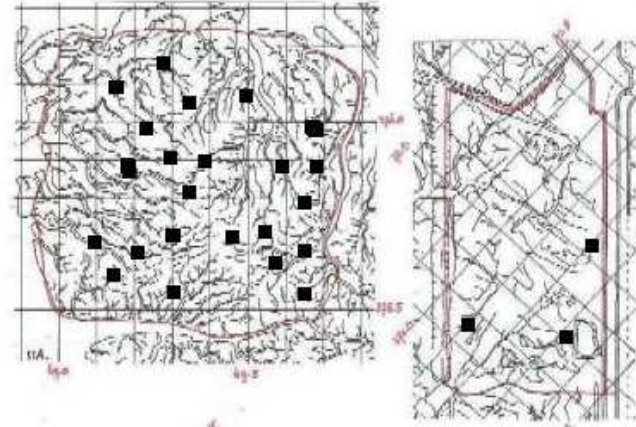
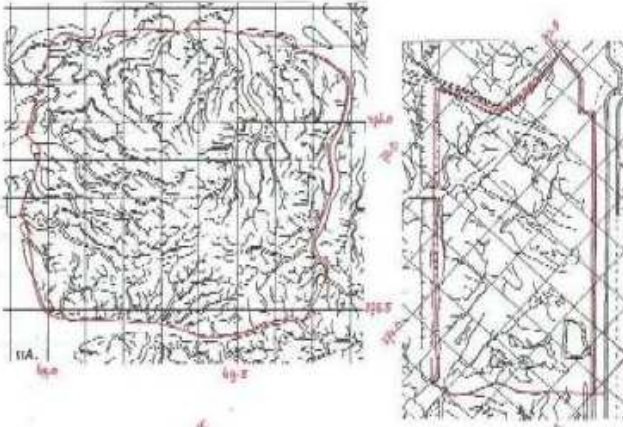
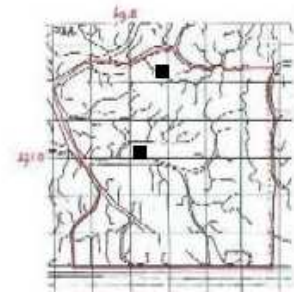
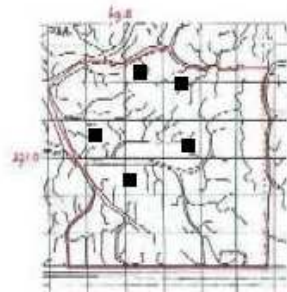
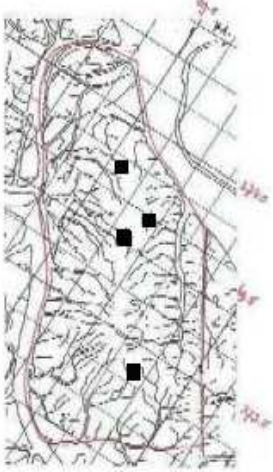
Sprinkhaanrietzanger

Rietzanger

Kleine karekiet

Kneu

Rietgors

